

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 205. szám, *úv. Fried Józsefné* úrnő házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílterti közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Alkudozás a járlat-jövedelem fölött.

Szentes, 1891. október 22.

A f. hó 19-én tartotta gyűlését a statutum módosítására kiküldött bizottság, hogy a belügyminiszteri rendelet értelmében, a főkapitány fizetése megállapítása ügyében határozatot hozzon, melynek alapján a képviselőtestület közgyűlése végre a város szervezési szabályrendeletét, e részben is megalkothassa.

A gyűlésen valóságos egyeségi tárgyalás folyt a főkapitánnyal, mely azonban semmi pozitív eredményre nem vezetett, amennyiben a főkapitány fizetését 1800 ftra kívánta felemeltetni, amivel szemben a bizottság 1300 ftrban állapította meg a főkapitány évi fizetését és így is fogja azt a közgyűlésnek javaslatba hozni.

Azt hisszük, a főkapitány nem jól értette meg a belügyminiszteri rendeletet, amely koránsem arra utasítja a várost, hogy őt a töle megvont járlat-jövedelemért kártalanítsa, hanem pusztán arra, hogy az ő meghallgatásával, fizetését méltányosabban emelje fel, a járlat-jövedelem elvonásának figyelembevételével. Es így értelmezve ezt a miniszteri rendeletet, aminthogy azt másként értelmezni nem is lehet, lehetetlen csodálkozásunkat ki nem fejeznünk a főkapitány azon kívánsága

fölött, hogy őt a város évi 950 ftrral kárpótolja.

A statutum-módosító bizottság, a viszonyok és körülmények figyelembevételével, kétségtelenül a legszélső határig elment, amikor a főkapitánynak 1300 ftrtot ajánlott fel évi fizetésül és ennyit hoz a közgyűlésnek is javaslatba. Irányadónak kell e részben lenni a nálunk megállapított egyéb tiszti fizetéseknél, melyek közt a polgármester évi fizetése is csak 1400 ftr. Irányadó volt ezen kívül bizonyára a méltányosság és a mai járlat-jövedelem is, melyet semmi esetre sem vehetett a bizottság a mai kezelés alapján figyelembe, mert számolni kellett okvetlenül azon körülménnyel, hogy Szentes város nem kezelhető a járlat-kiállítás rosszul fizetett napdíjasokkal, hanem felelősségre vonható és tisztességesen javadalmazott tisztviselőkkel, mi mellett a járlatokból — legalább az első időben — semmi esetre sem várható annyi tiszta jövedelem, mint amennyit a főkapitánynak ma, mint magánvállalat, évenként hoznak.

A belügyminiszteri rendelet intenciója, amikor a járlatok jövedelmét a közpénztár bevételeire utalja és a várost a főkapitány méltányos rekompenzálására hívja fel, — világos és kétségsbevonhatatlan.

Egyfelől meg kívánta szüntetni a mai rendetlen állapotot, mely mellett

a járlatokat semmi felelősséggel nem tartozó, magánalkalmazásban levő napdíjasok állítják ki, mert e rendszer mellett a kellő ellenőrzés jóformán lehetetlen: meg kívánta szüntetni azt a tűrhetetlen és szegénytelen helyzetet, hogy a város egy köztisztviselője a közjövedelem egy ágát magánvállalatban bírja, másfelől pedig magát azt a köztisztviselőt, a főkapitányt is megakartta óvni attól, hogy egy eddig élvezett jövedelem forrása töle önkényesen, számba sem vehető kártalanítással megvonathassék.

Mi így fogtuk fel, így magyaráztuk már a belügyminiszter e részben hozott első határozatának intencióját is és már akkor rámutattunk arra, hogy a főkapitány évi fizetésének megállapítása nem képezheti alku vagy egyeség tárgyat a város és főkapitány közt; ily mindkét részre megszegyenítő és lealázó dolgot a belügyminiszter semmi esetre sem akarhatott, hanem igenis elrendelte azt, hogy — a főkapitány meghallgatásával — annak évi fizetését méltányosabb összegben állapítsa meg a közgyűlés, mint amennyi az eredeti statutumtervezetben felvett.

Most tehát ott vagyunk, ahol a belügyminiszteri első rendelet helyes felfogásával már jóval korábban lehetünk volna, mikor a főkapitány évi fizetésének méltányosabb megállapítása a közgyűlés elé került. A bizottság

TÁRCA.

Anyai örömek.

Arnold János vázolata.

Hosszú évek tapasztalatain alapuló mondas az, hogy a házasasszony, ki több gyermek anyja, egyszerűen köztulajdonnak nyilvánítatik a legtöbb családban. Idejére, erejére, vágynaira és munkaszatálára férje és gyermekei fölállítják az elvet: »a tulajdon a nyenyi mint lopás!« és fainak és leányainak bámuló arckifejezése, ha anyjuk például arra a kérdésre, hogy kinek köt most? — azt feleli: — önmagannak! — a legfényesebben igazolja a fentmondottakat igazolvát.

Ez okból föltöbbé jögtalan és csak a legtrikább esetekben tűrhető követelődzésnek tekintik rendszerint az is, ha az anya egyszer nem jól meri magát érezni, míg ha a férj, a családfő beteg, egyszerre az összes családtagok lábujhegyen járnak és hangjukat a legtisztellettjesebb halk suttogással mérséklék.

Zsak tanácsosné ma reggel már bizonyos nyomozott érzésre ébredt fel, mely előrelátszó jóslói, hogy migrénes napja lesz.

Abban a reményben, hogy a kellemetlen bajt leküzdheti, ha teljesen figyelmen kívül hagyja, mindennek dacára felöltözött és a reggeli előkészítésébe fogott. Hogy tíz éves leánykaja, Ella, már éhgyomorra gya-

korolta előtte a chromatikussalát, minden esetre kíméletlen cselekedet volt, de mint-hogy a leánykanak közvetlenül kelle az iskolából a zeneórára mennie, mi kifogásolni való sem lehetett a johangzat e korai gyakorlatain.

Epp oly kevésbé akadályozhatta meg a gondos feleség, hogy a két nap előtt fogadott hűségese cseléd a szentartóval berohanjon és a szép majusi nap dacára, valóban dörgedelmes zajjal be ne fűtsön — mert férje pattogó tüzet kívánt azonnal, ahogy kint az időmótató hőmérő higánya tizenkét fokot alól súlyedtt.

A kavé épp készen volt, mikor a családtagok egyenként begyűltek. A családtagja ma szintén nem a legjobb hangulatban volt; bizonyos ingerlékenység vett rajta erőt, melynél fogva övének legártatlanabb természetű felszólalásait is, kezdve azon, hogy »ma csütörtök van,« egészen »még egy csésze kavé-t« kívánságáig mindent személyes sértésül vett fel.

E hangulatból kifolyólag már vérszűző arckifejezéssel is lépett az ebédelőbe, szaglászott a levegőben és fenyegető hangon mondta: »micsoda fűstszag van itt?«

A derék férfúnak jogosult sajátossága volt, hogy mindig bizonyos, neki nem tetsző szagok után szimatoljon, ilyeneket felfedezzen és — mindenkor hangulatahoz képest, e fölött vagy szelid panasza, vagy mennydörgő teremtettébe törjön ki. Rendesen vagy étel-

szagot, vagy a tej odakozmósodását, vagy fűstsagot érzett — és neje, szelid önmegadással túrve az elkerülhetetlen, — rendszeren kívül hagyta a férj ilyes megjegyzéseit. Ma azonban migrénje volt és így kissé élesen viszonzá:

— Én nem érzek semmit — bizonyosan újból képzelműs!

Természetes, hogy ellenkezése a legmélyebben sértette a ház urat, aki azt hitte, hogy kizárólag ő neki lehet finoman érző orra — és most már csak azért is rosszakarral megmaradt a fűstsag mellett. Ehez képest kitar mindent ablakot és végre nagy fáradsággal sikerült is olyan mesterséges lég-huzamot előállítania, mely az asztalon levő hirlapokat lesöpörte, valahol a harmadik szobában egy láthatatlan ajtó nagy dördüléssel becsapott és ezzel a reggelizés kelleméit nagyban fokozta.

A gyermekek e közben elfoglalták helyeiket. A kilenc éves Károlyka azonban, híven korának azon elvéhez: »minden mulatsággá válik nálad,« felhasználva a hatalmas léghuzamot, elővette zsebkendőjét, kibontotta azt és vitorlásdit játszott olyanformán, hogy tengeri hajóként tombolt keresztül a szobán mindaddig, amíg apjának egy hatalmi parancs-szava a teljes csészéjéhez nem bilincselte.

A 12 éves Guszi, a család jeles birója, e közben még sebtiben latin szavakat tanult olyanformán, hogy minden két falat

meghallgatta a főkapitányt, aki 950 frt évi kártalanítást kívánt a járlatjövedelem megvonásáért, ezzel szemben a bizottság 1300 frtnak fogja a főkapitány évi fizetésének megállapítását a képviselőtestületnek ajánlani: — kérdés tehát most már csak az, hogy méltányosan jart-e el a bizottság a főkapitány iránt? Méltányos lesz-e Szentes város, amikor — a javaslat értelmében — esetleg meg is állapítja 1300 frtnak az évi fizetését és ezzel 450 frt évi kárpótlást ad a főkapitánynak a tőle megvont járlatjövedelemért?

Általánosságban már megfelelőnk fentebb e kérdésre, mondván, hogy a bizottság javaslatát a legméltányosabbnak tartjuk és e felfogásunkat nem lesz nehéz indokolni.

Ha Szentes város tisztviselőinek fizetési skáláját tekintjük, pedig ennek okvetlenül sinórmértékül kell minden fizetés-megállapításnál szolgálnia. látjuk, hogy a polgármester, tehát a város legelső tisztviselőjének évi fizetése 1400 frt.

Rangban közvetlenül a polgármester után következnek a rendőrfőkapitány, jogos és méltányos tehát, hogy fizetésben is nyomban utána következzenek. Minthogy pedig ez idő szerint a polgármesteri fizetés után következő legmagasabb fizetés a főjegyző, ügyész és mérnöké: helyén van, hogy a főkapitány évi fizetése ezek fölé és ezek, valamint a polgármesteri fizetés közé helyezkedjen, vagyis, emennél valamivel kevesebb, de amazoknál meg határozottan több legyen.

Egy tekintetben tehát ez is indokolja a statutum-módosító bizottság mostani megállapodását, mely szerint a közgyűlésnek a főkapitányi fizetés 1300 frtra leendő felemelését fogja javasolni.

De méltányos a bizottság javaslata akkor is, ha a járlatok kiállításából remélhető bevételt, valamint az új szervezeti szabályrendelet keretében

közt ismételtetget egy-egy latin szót, a család nagy gyönyörűségére. A kis Ella, aki fivérei folytonos bosszantásai folytán allandóan védelmi állapotban volt, Gusztinak gépiesen ismételt »pu-cia — a leány» szavait személyre vonatkozó sértésnek vette, amit nyomban meg is bosszult azzal, hogy visszavágta: »püh-Gusztí — a fiú», ami természetesen, nyomban a latinban jártos fiúk harsány kacaját vonta maga után.

A ház legidősb, felnőtt leánya, Örszike, a legkisebb testvér reggelijét készítette. Ő volt az első, aki anyja arcán bizonyos bagyadságot észrevett és résztvevően kérdezte: — Nem jól érzed magadat, anyácskám?

— Erős főfajásom van; felelte a kérdezett.

— Már ismét? vélekedett férje kissé sértődötten és olyan hangon, mintha az a főfajás neje részéről bizonyos kedvelés volna.

Nejének halvány arca azonban végre is részvért indította, ami legelsőben is úgy nyilatkozott meg, hogy a szemlén cívődő fiúkra nagy mennydörgéssel rájuk rivallt:

— Csend legyen! Nem látjátok, hogy édes anya beteg? Csak pihenjen le a reggeli után, Mari; fordult aztan szenvedő nejéhez. Ez mindenesetre jót fog tenni.

— Nem, nem! tiltakozott neje. Legjobb, ha nem is gondoltok velem, akkor mindég gyorsabban megszűnik a baj.

(Folyt. köv.)

erre eső kiadást vesszük a számítás alapjául. Mert úgy hisszük, a főkapitány maga sem kívánja azt, hogy ezen számítás alapját a mai módszer képezze, mely mellett a járlat-kiállítást rosszul fizetett napdíjasok, részben meg a rendőri teendőktől elvont rendőrök teljesítik.

Számításunk alapját tehát csak a változott rendszer képezheti. És feltéve, hogy Szentesen évenként átlag 25,000 járlat lesz — szintén átlagos számításal 5 krajcárba véve darabját — kiállítva, a járlatokból befolyó nyers bevételt 1250 frtra tehetjük, 30,000 drb járlatnál 1500 frtra, amiből ha leütjük a rendőrség keretében szabályrendeletileg megállapított új tisztviselők évi fizetését, továbbá a vásárok alkalmával okvetlenül szükséges kisegítők napdíjait, alig tehető ma a járlatjövedelem többre 450—500 frtnál, vagyis annál, amennyivel a bizottság a főkapitány fizetését emelni javasolja.

Igaz, hogy ez a járlatjövedelem évről-évre emelkedőben van a város forgalmának természetes fejlődésével. De azt hisszük, a méltányosság legelső határa az, ha a képviselőtestület nem a múltat, nem is a jövőt, hanem kizárólag a jelent veszi számítása alapjául, tekintettel azon terhekre, melyeket az új tisztviselői állások szervezésével a város magára vesz.

Ez épp olyan joga és kötelessége a városi képviselőtestületnek, mint ahogy a főkapitány is a mai nyers bevétel és azon terheket vette számítása alapjául, melyeket a járlatkiállítás neki, mint magánvállalkozónak, az olcsó napdíjasok alkalmazása és a rendőri személynzetnek kisegítőként bevonása mellett okoz.

És ha a képviselőtestület, a bizottság javaslatához képest, a főkapitány évi fizetését 1300 frtnak fogja megállapítani, semmi kétségünk az iránt, hogy ezt a belügyminisztérium, még megfőllebbezés esetén is, jóváhagyja.

Sőt azt hisszük, hogy az esetben a főkapitány is megnyugszik a hozott határozatban és megszűnik ez a furcsa alkudozás az évi fizetés fölött, mely mindkét félhez egyaránt méltatlan, mert lealázó.

Szentes szavaztjoga.

Lapunk legutóbbi számában hírt adtunk arról a kellemetlen és Szentes jó híre érdekében sajnálható incidensről, mely a körös-tisza-marosi armentestő társulat f. hó 14-iki közgyűlése alkalmából Vásárhelyen, a választás alatt lefolyt.

E hírhelyen szavahihető forrásból merítettük és úgy — ahogy adtuk, igaznak kelle azt tartanunk minden részben, természetesen abban is, hogy Fekete Márton társulati főigazgató volt az első, aki Szentes város polgármesterének, a város képviselői nélküli kisbirtokosai nevében gyakorolt szavaztjogát kifogásolta.

A f. hó 18-án azonban ez iránt Fekete Márton társulati főigazgató részéről megkerestetőn, a tőle kapott és Tasnády Antal dr. polgármester által is megerősített felvilágosítás folytán, kötelességünknek tartjuk — a hirlapírói tisztesség megóvása szempontjából is — ez ügyben hozott és téves információ alapuló első hírlunket rektifikálni.

Megjegyezzük azonban e rektifikálást megelőzően a következőket:

Lapunk társszerkesztője személyesen volt jelen a társulat közgyűlésén, de — mert a szavazás idejére a gyűlés felfüggesztett, akkor, amikor az említett kellemetlen incidens felme-

rült, nem volt bent a gyűlésteremben, az ott akkor történeteket tehát, úgy, ahogy lapunkban előadva voltak, más — föltétlenül megbízható és szavahihető egyéntől, közgyűlési tagtól hallotta, aki még akkor is megbotrótnokozását fejezte ki a történet felett. Továbbá, hogy e rektifikálást semmiképen sem befolyásolta a »Szentesi Lap« f. évi 127-ik számának ugyanezen ügyre vonatkozó hívatlan beavatkozása, ami különben kétségtelenül ki fog tűnni magából a rektifikációból is, amelyből a közönség meggyőződhet a felől is, hogy ez a tiszteletre méltó (?) újság csak nem hagyhatja ősi szokását, a hazudozást.

Ezek előrebocsátásával a fölmerült incidens, Fekete Márton és Tasnády Antal dr. egybehangozó kijelentései alapján, következőleg adhatjuk — a való tényállásnak megfelelően — elő:

Mikor a szavazatszedő-bizottság községenként és névszerint híva fel a szavazókat, Szentes város képviselőtében Sarkadi Nagy Mihály polgármestert szólította, Fekete Márton társulati főigazgató kijelentette, hogy Sarkadi Nagy Mihály nem fog — mint polgármester — szavazni, miután ma megszűnt polgármester lenni.

Ekkor lépett elő Tasnády Antal dr., kijelentvén, hogy Szentesnek ő a polgármestere, mire néhányan szavaztjogát kifogásolták.

Tasnády erre felmutatta a szentesi polgármesteri hivatalnak szóló közgyűlési meghívót, amire ismét Fekete Márton társulati főigazgató szólalt fel, hogy: »a közgyűlési meghívót ő küldte el a felmutatott címre, azonban a névjegyzékbe Tasnády Antal dr. nincs felvéve, mert nem jelentetett be Szentes részéről.«

Fekete Márton főigazgató úr kijelentette előtünk, hogy ezt a felszólalást a legjobb akaratú tette s épp azért, hogy Tasnády szavaztjoga még kifogás alá se jöhessen és a főigazgató úr ezen kijelentésében nemcsak okunk nincsen kétkedni, sőt el kell ismernünk a jó akaratú annyival inkább, mert közvetlen reá, mint mondja, a társulat elnöke is közvetetve magát, figyelemzetvén a szavazatszedő bizottságot, hogy minden kellemetlenkedést kerülje, mert, mint mondá: akinek valakivel baja van, intézze el kint, de ne a társulat kebelében, a gyűlés alatt.

A szavazatszedő bizottság erre a szavazások befejeztéig függőben hagyta a szentesi szavaztjog kérdését, akkor pedig — miután Tasnády a meghívót és a megválasztásáról szóló közgyűlési jegyzőkönyv másolatát bemutatva, szó nélkül leszavazott, miközben itthon nagy hangú, de odaát nagyon csöndes és néma Sima Ferencz, aki ezt az alkalmat is fel akarta használni egy kis Tasnády-ellenes hecc rendezésére, halványan a dihtől támszagtata a közgyűlési teremnek a polgármesteri hivatalba vezető ajtó-felet.

Helyreigazitunk tehát, a »Szentesi Lap« közleményére való tekintettel is, röviden összefoglalva, a következőkben adjuk:

Téves információ alapszik a lapunk előző számában közzölt azon tudósítás, mintha Fekete Márton társulati főigazgató egyenesen kifogásolta volna Tasnády Antal dr., mint szentesi polgármester szavaztjogát, sőt ami részben a főigazgató úr felszólalt is, ezt legjobb szándékának kell betudnunk, mellyel a Tasnády ellen készülőben volt botránynak kívánta erejét venni.

Valóban azonban a »Szentesi Lap« azon, illetékelen beavatkozásában nyilvánuló magyarázata is, hogy a főigazgató egy szóval sem igyekezett a Tasnády-ellenes vitába befolyjni; valótlan továbbá az, hogy Tasnády-nak Szentes iránti tiszteletből engedték volna meg a szavazást, vagy hogy e fölött — mikor mindenki leszavazott — a szavazatszedő bizottság még tárgyalat volna, mert a dolog úgy áll, hogy Tasnády az általa felhozott érvek alapján szavazott, melyek polgármester voltát igazolták és ezen érvek annyira meggyőzők voltak, hogy ezek fölött többé a szavazatszedő bizottság kebelében semmiféle tárgyalás sem folyt.

De valótlan az is, hogy a Szentes városi tanács a polgármestertől a szavazati jogra való meghatalmazást megtagadta

volna, mert ezt cselekednie a tanácsnak módjában sem volt.

A polgármester a vásárhelyi társulati közgyűlés előtt összehívta a városi tanácsot a végből, hogy előtérítse: vajon nem látná-e a tanács szükségesnek, hogy valakit a társulati közgyűlésre, az előjáróság képviselhetésére meghatalmazza?

Mire a tanács kijelentette, hogy ilyen meghatalmazásra szükség nincsen, a polgármester az előjáróság feje és mint ilyen képviseli azt mindenütt és mindenben törvényben gyakorolható jogánál fogva. Meghatalmazást másnak csak az esetben volna hát szükség adni, ha a polgármester kijelentette, hogy ő maga nem kíván a gyűlésben résztvenni.

Egyébiránt csakugyan kíváncsiak vagyunk arra, milyen formában fogja a »Szentesi Lap« nagy hatalmú szerkesztője a városi közgyűlés elé vinni azt a kérdést: volt-e vagy van-e joga a polgármesternek a társulati közgyűlésen szavazni?

Mert a törvény csakugyan azt mondja, hogy ama bizonyos — meghatalmazás nélküli szavazatok — a községi előjáróság képviselői társulati közgyűlésen, de épp a törvény és világos rendelkezése még lehetőségét is kizárja annak, hogy a városi képviselőtestület ebbe bármilyen alakban is beavatkozhasson, mert e kérdésben annak a képviselőtestületnek semmi hatalom nem adatott az előjáróság fölött.

Egyébiránt a tiszteletreméltó (?) újság megígérte, hogy alkalmat nyújt nekünk az érvelésre a városi közgyűlésen, ahová tehát ezt a kérdést a hajánál fogva fogja bevonni.

Nos, majd meglátjuk akkor: a mi félfogásunk-e a helyesebb ebben a kérdésben is, mint sok másban, vagy az övé.

Üjdonságok.

Szentes, 1891. október 22.

— **Személyi hír.** Zsilinszky Mihály főispán a tegnapi délutáni vónattal hazaérkezett fővárosi útjából.

— **Gyűlések a vármegyén.** Vármegyénk számbírói bizottsága a f. hó 21-én, tegnapi délelőtti tartott gyűlést a főszámvéői hivatalban. A vármegyei törvényhatóság őszi évnegyedes közgyűlésének határnapjait végleges a f. hó 30-ika lett megállapítva, ezt megelőzően, a f. hó 29-én délelőtti 9 órakor az állandó választmány, ugyanaznap délután 3 órakor pedig a számonkérőszék gyűlésez az állspáni elfogadó teremben.

— **Minden szentek a munkaszünetben.** Vasárnapra csak a f. évben minden szentek napja, halottak napjának előestéje, amikor az emberi kegyelet fél szokta keresni elhunyt szerettei sírját, hogy rajta az emlékezet lángját felgyújtvá, virágokkal ékesítse a szentelt hantokat. Hogy a vasárnapi munkaszünet törvénye senkit ne gátoljon kegyeletének szabad gyakorlásában, hogy a sírok most is akadálytalanul feldiszhethetők legyenek, a díszítés ipari munkája fennakadás nélkül megtörténhessen, a kereskedelmi miniszter kivételképpen elrendelte, hogy e vasárnapon a temetők, egyházak, sírok és kripták díszítéséhez szükséges cikkek egész nap elárúsíthatók, a díszítéshez szükséges ipari munkák teljesíthetők és a díszítési ipartermékek szállíthatók legyenek. A kegyelet szokásos gyakorlása elől ezzel el van hártva minden akadály és a miniszter maga jár elől a holtak iránti kegyeletben e rendelkezéssel.

— **Jubiläum dalegylet.** A szentesi dalegylet 30 éves fennállásának megünneplésére a f. hó 24-én, az egylet által tartandó hangverseny meghívóírást szétküldötték és a műsor arról győző meg bennünket, hogy e hangverseny igazán ünneplés, mert Saxlehner Emma asszony énekében és Gaal Ferenc zongorajátékában ritka műveléssel kínál. A hangverseny egyébiránt, mely a vármegyéhez nagyteremben tartatik, nem csupán a dalegylet jubileuma, hanem derék karnagyáé, Jóó Károlyé is, mert ő alakította ezt az egyletet, övé mindaz az érdem, mit ez az egyesület 3 évtizen át városunk társas-

életében magának szerzett, ő áll kezdetből oktatta, buzdította a dalosok élén. A hangverseny műsorozata a következő:

1) **Szerettek.** Férfi négyes, Engesser Mátyástól, éneklé a dalegylet. 2) **Nocturne.** Chopintól, zongorán előadja Gaal Ferenc úr. 3) **Aria és bordsal.** Lucretia Borgia dalműből, Donizettitől, zongora-kísérettel mellett éneklé Saxlehner Emma asszony. 4) **Szegény szivem.** Férfi négyes Gaal Ferenczétől, éneklé a dalegylet. 5) **Abrahám.** Gaal Ferenczétől, zongorán előadja Gaal Ferenc úr. 6) **Szavalt.** Székely László egyleti tag úr által. 7) **Népdalok.** Lányi Ernőtől, zongora kísérettel éneklé Saxlehner Emma asszony. 8) **Sziv hullámok.** Szentirmay Elemértől, férfi kar, éneklé a dalegylet.

Hangverseny után a dalegylet, a vendégek tiszteletére, a kaszinóban, 60 kros terítéssel társas-vacsorát rendez, melyet — ismerve a fatalság mindig tanca kész kedvét — bizonyosan egy kis rögtönzött táncvigalom fog követni. E társas-vacsora aláírásai iva a kaszinóban van kitéve. A műsorozat és a hangversenyben résztvevő művészi erők hirneme fölment bennünk az alól, hogy a jubiléum egylet ez estélyét a közönség külön figyelmébe ajánljuk. Meg vagyunk győződve arról, hogy endülki is mindenki sietni fog — elismerését az egylet eddigi működése iránt, részvételével nyilvánítani különösen akkor, mikor ezzel önmagának is magas művelézetet szerzhet.

— **Fogyasztási adóberlet.** A kincstárral a fogyasztási adó berletére kötött szerződésünk a f. év végével lejár és a város gazdasági szakosztálya a f. hó 19-én e javadalom újra leendő bérbevétele fölött tanácskozáva, azt határozta, hogy a képviselőtestület közgyűlésének a jövőben e javadalomért csak 36 ezer ft bérösszeg megadását fogja javasolni. A tanácskozás ezen eredményét a »Szentesi Lap« abból magyarázza, hogy a mostani 38 ezer ft évi bérösszeg már a folyó évben sem folyik be a közpénztárba a fogyasztási adó bevételéből s e mellett a filloxa is végpusztulással fenyegeti nemcsak a szentesi, hanem az összes környékbeli szőlőket. Mindenesetre meglepő és új dolog, hogy a fogyasztási adójavadalom az idén nem hozná meg a bérösszeget sem, mert erről eddig soha sem tett jelentést a tanács a közgyűlésnek, de ha így van: dícséret illeti a gazdasági szakosztályt körültekintő gondosságáért, mellyel a várost egy súlyos berletköztétől visszatartani törekszik.

— **Esküvő.** Stammer János postatiszt a szentesi kir. postahivatalnál, a f. hó 21-én délelőtti vezette eltarhoz Komáromy Ilka kisasszonyt, Komáromy Lajos arm. társulati mérnök kedves, művelt nővérét. A násznagyi tisztet a menyasszony részéről, ennek nagybátyja, Kis Szigmond ügyvéd, a vőlegény részéről pedig ennek nagybátyja, Stammer Sándor alispán vitték.

— **Társulati közgyűlés.** A csongrád-sővényházi ármentesítő társulat a f. hó 29-én tartja f. évi rendes közgyűlését, Csongrád községéghaza tanácstermében.

— **Pogánykori leletek a »Szeffü« csárdánál.** Az ármentesítő társulat védtöltéseinek javítási munkálatainál, a mindszent-apátfalvi szakasz »Szeffü«-csárdái részén, a munkások a föld kiemelésénél pogánykori ősmagyar temetőhelyre bukkantak, melynek egyes pontjairól bronz- és aranyékszerek, a holtak eltemetésénél szokásos agyagedények, továbbá az ősmagyar temetőre jellegzetes lovas csontvázak emeltek ki. A társulat szakaszigazgatója a leleteket felkültte a nemzeti múzeumnak, egyszersmint felhívta a múzeumi igazgatóság figyelmét, ezen helyen leendő további ásások fogatosítására. A múzeumi igazgatóság örömmel ragadta meg a kínálkozó alkalmat és az ásásokat vezetésére Farkas Sándor földinket, aki maga is szenvedélyes régész, kérte fel, egyszersmint utalványozván neki az ásási költségekre előzetesen is 10 forintot.

Nevezett földink az ásásokat, az egész pogánykori sírterületre kiterjesztve, a folyó hó 26-án kezdi meg.

— **Második artézi kút Szentesen.** Zsoldos Ferenc fakereskedő és téglagyáros, az üzletelépén levő mintegy 21 kút dacára gyakran előálló vízhiány okozta mizériákon segítően, elhatározta: üzletelépén egy artézi kút létesítését, melyhez a szomszéd H.M. Vasárhelyen Bauer gőzmalomtulajdonos által elért sikert adta meg az impulzust. A nyár közepe fia, Zsoldos Ferenc gépész-mérnök felügyelete és vezetése alatt a munkálatot meg is kezdték s mint akkoriban megjelent lapszámaink egyikében megemlékeztünk róla, 100 méter mélységig gyorsan és jól haladt a munka, ekkor azonban az első ízben alkalmazott csövek, részint a földréteg ellenállása, részint az előállított nagy surlódás folytán, a legnagyobb erőfeszítés mellett sem voltak lejjebb süllyeszthetők, úgy, hogy szűkebb kaliberű csövek alkalmazása vált szükségessé. Ezen szűkebb kaliberű csövek beszerzéséig a munka szünetelt, megérkezésük után azonban ismét gyorsan haladt s 218 méternél, szeptember hó vége felé, a víz percenként 60—70 liternyi bőséggel ömölni is kezdett. A mennyiben azonban ez a gyar vizszükségletét fedezni képes nem lett volna, de meg 12 óráig tartó ömlés után a vízmennyiség meg is csökkent, a fúrást tolytatni kezdték. Alig haladtak azonban egy méternyire, mikor a csövet 8—10 méter hosszban, az elért fútóhomok úgy betöltötte, hogy a fúró-készülék sem lejjebb, sem fölébb emelni nem lehetett, sőt azt a lebecsoltat vízvezetékű csőben meg forgatni sem bírtak. Több napon át tartó kísérletezés és többféle eszközök segítségével (mialatt az a véletlenül szerencsés kimeneteli szerencsétlenség is történt, hogy a fúró tartó s mintegy 8 méter magasban felfüggesztett 5 kilogramm súlyú csiga leszakadt és az alatta foglalatkosdó Zsoldos Ferenc mérnök fejbőrét beszakasztotta és jobb karját erősen megütötte.) az akadályon akként tudtak segíteni, hogy a leeresztett csöveket felszedték s belőlük a homokot kitisztítva, újlag lebecsolták, hogy a munkát folytathassák. Folyó hó 20-án este fél 9 óra 232 méter mélységet értek el. Ekkor találtak rá az igazi forrásra, melyből a víz percenként haromszáz liternyi mennyiségben oly erővel tör elő, hogy a földszíne fölé alkalmazott 10 méter magas esővön is kibugyog. A lehető rövid idő alatt, azonban nagy küzdelem s gyakran éjjel-nappal tartó munka után elért ezen eredmény kétségtelenül örömdetes úgy az építéző gyártalajdonosra, aki ez által vizszükségletét bőven fedezheti s a furatásra fordított költségei megtérülését látja, mint reánk nézve is, mert ezzel újabb bizonyoságot nyertük annak, hogy vidékünkön artézi kútak sikerrel létesíthetők s ha az anyagiakban nem fogunk szaklódni, a város több helyén létesíthetünk a közegészségügyre igen alkalmas több ily művet. De fontos ezen artézi kút sikere azért is, hogy felesleges víze a közelben fekvő vasútállomáshoz aranylag csekély költséggel elvezethető s a gőzgép itatásához szükséges jó víz megszerezhető, a mi annyival inkább kívánatos, mert az eddigi kútak mérszartalmú víze a gőzgép kazánját erősen rongálta s a m. kir. államvasutak igazgatósága már fel is hívta a vasútalajdonos varost, hogy jobb víz előállításra iránt mielőbb intézkedjék. A mint halljuk, Zsoldos Ferenc a szükséges vízmennyiség atengedésére igen csekély ellenszolgáltatást volna hajlandó, ez pedig nem áll egyébből, minthogy a már ideigencselen alkalmazta volt gyalog-átjáró, újlag engedélytessék. Megemlítjük még, hogy a kút víze a legtisztább artézi kútív, kénés szagú és 17 fok meleg.

— **Szinház.** Még néhány előadás és bezárul a szinkör aajtja, néma csend út tanyát a világot jelentő deszkák birodalmában, melyet legfőkébb ha a szomszédos istaióából átvándorló patkányok bizonyos ver fel. Mezei Béla szintársulatával bevonja úpejsti téli állomásra és ha télen át elvetődik is talán hozánk valami kiszorult tizedrangú társulat, az

már a Halász Szabó-féle kispiai teremben út csak tanyát, hogy ott nyomorogjon. Legutolsó szintudósításunk óta 3 előadás volt a szinkörben, a negyedik, a vasárnap délutáni, mely zónaelőadás lett volna, dugába dőlt, mert a színházi pénztár 4 fnt bevételt mutatott, mely ellenében az igazgatónak, ha az előadást megtartja, 8 fnt lett volna a kiadása. Szombaton Szigligeti »Nagypóroja« került színre, ez a régi jó énekes vigjáték, melyet mindenkor szívesen néz végig a közönség. A szereplők közül ki kell emelnünk Ujváry Terézt (Zsuzsi), továbbá Mezeit (Jancsi), Feketét (Peterdi) és Földvárit (Bojti). Vasárnap este a korán elhunyt Tóth Ede egyik legdrágább erejű népszínművét, a »Tolonc«-ot adták, melyben ismét Ujvári Teréz Angyal Liszkája képezte a fő vonzóerőt, ki mellett kitünő volt Mezei Mravcsákja, állandó derültségben tartva a meglehetősen telt házat. Kedden, a közönség kedvencének, Ujvári Teréznek jutalomjátékául, színpelt ház előtt adott Szigligeti »Czigány« című népszínművét, melyben a jutalmazottnak Rózsai cigányleány egyik legjobb szerepe; játéka a közönség untalan megújuló, tüntető tapsa jutalmazta. Igen jó volt Mezei a címszerepben s kivül még megemlíthetjük Kardost (Gyuri) Feketét (Peti) Huber Annát (Eva) és Kiss Laurát (Rebeka). Tegnap este a társulat, a jótékony célú táncvigalomra való tekintettel, nem tartott előadást, ma este pedig a »Szabinók elrablása« című kitünő vigjáték kerül színre.

— **Táncvigalom jótékony célra.** Tegnap este zajlott le a Kass-szöllő nagyteremben az ír. szegénysorsú iskolások segítő egyesületnek saját pénztára javára rendezett táncvigalma, igen szép erkölcsi és anyagi sikerrel, mely a jótékony célnak meglehetősen összeget jövedelmezett. A táncmulatságot feszelen, derűs jövedv, meleg kedélyességgel jellemezte és akik résztvettek benne, bizonyára jó ideig fognak rá kellemesen visszaemlékezni. Azon elvünk-höz híven, hogy a táncmulatságokból utólag ne csináljunk hiúság vásárát, ezúttal is melőzzük a résztvevő szépek névsorának közzését. Hadd vigye mind külön és egyenként — hiszen méltán hiheti — hogy ő volt a legszebb, a bál királynője. Hiszen a fődolog végre is nem ez, hanem: hogy jól mulattak-e? Jó mulatásban pedig bőven volt részük, mert a fiatalok eléggé kitétt magáért és a szépek egyike sem panaszodhat, hogy petrezselyem árult volna. Hajnalutájban is járta még a ropogós csárdás, hangzott a pajzán kedv »hogy volt!« kiáltása.

— **Mennyezet-beomlás.** Egy kis riadalmat idézett elő a f. hó 21-én délelőtt a túl a kurcai városi tisztviselőtelepen, hogy az ott elhelyezett községi bíróság hivatalszobájának mennyezetéről a vakolat egyszerre nagy darabon levált és dörögdelmes robajjal alászakadt. Szerencse, hogy épp a vakolathullás helyén senki sem tartózkodott és így az ijedelmén kívül egyéb baj nem esett. Azonban a baj így is elég nagy, mert a vizsgálat kiderítette, hogy a szoba egész mennyezete rossz és köveszélyes, úgy, hogy a községi bíróságot ki kell belőle költöztetni, mi által aztán valószínűleg a gazdasági egylet szorult majd ki az épületből, mert más hely híjján, a város annak mai helyiségében lesz kénytelen a községi bíróságot beköltöztetni.

— **Razzia kőbor ebekre.** Rossz világ jár nagyon a kutyákra, kivált ha gazdájuk adót nem akar értük fizetni, szajkosárral nem látja el és szabadon, az utcán hagyja őket csatangolni. Három-négy vesztéséig esett ugyanis erőlyes rendszabályok foganasítására sarkalata a rendőrséget és két nap óta két, lőfegyverrel ellátott rendőr röjja végig városunk utcáit, hogy az utcán csatangoló kőbor ebekre razziait tartva, ezeket halomra lődözzék. Ed-

digelő több mint negyven kőbor eb került e különös vadászatra ban terítékre.

* **Tánciskola-megnyitás.** Rácz János előnyösen ismert táncánító, a f. hó 25-én nyitja meg tánciskoláját a vásárszéli Bornstein-féle házban. A nevezett táncánítóknak lapunk mai számában erre vonatkozóan megjelent hirdetésére, ezúton is felhívjuk a szülők figyelmét.

Hamisított fekete selyem. Egészünk el egy darabkát a megvenni szándékolt szövetből és az eselleges hamisítás nyomában kivüláglók: valódi, tisztán festett selyem nyomában összehordódik, gyorsan elhamvasz és keves, egészen világosbarna hamut hagy hátra. — Hamisított selyem (mely könnyen foltossá válik és török) lassan hamvasz el, különösen zórszállai tovább parazsanak (ha festvánnyal nagyon telítettek) és sötétbarna hamut hagy hátra, mely a valódi selyemével ellentétben, nem fodorodik, hanem görbed. Ha a valódi selyem hamuját szétnyomjuk, elporlik, a hamisított selyem nem. — **G. Henneberg** (cs. és kir. udvari szállító) selyemárak gyári-aktára Zürichben, közönségesen küld valódi selyem-mintáiból mindenkinek és szállít egyes ruhának válokat, valamint egész véget posta- és vámmentesen. (4)

Kérelem

hazánk nemes szívű összes lakosságához!

Bezó, Ungvárnegyje legnagyobb közséje semmivé lett!

Folyó hó 11-én, vagyis vasárnap déli fél 1 órakor támadt tüvész egy óra alatt teljesen elhamvasz. A falu felső részén gyuladt ki s a főlkerekedett szél-szórta szikrák a község szalma házfedeleit minden oldalán majdnem egyszerre lángba boríták.

Alig maradt meg a végeken egy pár ház, 150-nél több földig leégett, s vagy kétszerannyi gazdasági épület, telve a már betakarított összes termés s életmenével. A kár 300,000 forintnál is többet tesz ki.

Menteni nem lehetett. Egy pár értéketlen bútordarab, itt-ott egy-két vánkás az egész mit kiragadtak: a szó legigazabb értelmében mindentük odaveszt az rajtok levő pár ruhadarabon kívül, mely a sikertelen mentési kísérlet közben szintegy ronggyá vált.

E földönfutóvá lett munkás nép érdekében **hazánk összes lakosságához intésem kérelmem.**

Hétaságok, testületek, intézetek, s a minden szépet és jót istápoló **sajtó** támogassák kérésem, **segítsünk** a tél küszöbén, kenyér, ruházat, vetőmag s fedél nélkül levő 1600-nál több szerencsétlenül.

Anyák, apák! hozzátok szülők: egy sereg félméztelen s éhező gyermek és csecsemő kenyerét és meleg ruháért esd — juttassatok a feleslegből **zárak!**

Mezőgazdák! az Ég áldásából **egy maroknyit csak!** »sok kevés — sokra gyűl s előjáróitok szívesen elfogadják, gyűjtendik s továbbítják hozzám a kanalnyi csöppet is.

Tudom s érzem, hogy édes hazánk jószágos népe nem kéri magát, ha sürgős segítségnyújtás szükségéről van szó, s ezért az útszök romok között, kebleiken melengett didérgő kisdedeikkel tévelygő szülők kétségbeeséggé szálnalmas helyzetét s az éhező gyermekeik jajveszélését részletesebben nem esztelek, és csakis annyit jegyzek még meg, hogy **már a holnapra betevő falat kenyeret is közzépénzen kellett beszerezniük részükre:**

»bis dat, qui cito dat.«

Ungvár, 1891. évi október hó 12-én.

Kende Péter,
alispán,

NYILATKOZAT.

A »Szentesi Lap« f. évi 127. száma »Szentes szavazata« című közleményében, a körös-tisza-marosi ármentesítő társulat közgyűlésén, a szentesi birtokosok képviselője, dr. Tasnády Antal polgármester által gyakorolt szavazattal foglalkozik és ezen közleményében többek közt állítja: »szavazott (t. i. dr. Tasnády Antal) a szentesi ev. ref. egyház képviselőjével arra, hogy kimaradjon a választmányból Balogh János, Kiss Zsigmond és Szedler János s ezek helyett bejőjön dr.

Tasnády Antal, dr. Mikecz Odón és dr. Virág Lajos.«

En nem tudom, hogy Tasnády Antal polgármester úr kikre adta a szavazatát, valamint ő sem tudhatta, hogy én, a nevezett egyház képviselője, kikre szavaztam, mert velem az egész gyűlés és szavazás folyamán nem is érintkeztem; de annyit bizonyosan mondok, hogy a »Szentesi Lap« reám vonatkozó állítása, hogy én Balogh János, Kiss Zsigmond és Szedler János urakat a választmányból szavazatommal kivágtam, s helyettük a fent megnevezettek behelyettesítést akartam volna: a legvakmerőbb hazugság.

Szentes, 1891. október 21.

Kristó Nagy István.

KÖZGAZDASÁG.

Az országos filoxéra-bizottság Bethlen András gróf földmívelési miniszter elnöklete alatt ülést tartott, melyen a bizottság tagjai nagy számban jelentek meg. Bethlen gr. miniszter üdvözlőlvén a jelenlévőket, a jegyző előterjeszté a napirend tárgyait, mely a következők: »Az amerikai szőlővésző behozatalának kérdése, tekintettel a Franciaországban fölléptet Blacrot betegségre.« Doboka y osztálytanácsos előterjeszté az állandó bizottság megállapodását, mely szerint a bizottság megengedhette nek tartja, hogy kellő preventív eljárás mellett, Franciaország oly vidékeiről, melyek eddig a Blacrot betegségtől menteseknek ismeretekkel, sima vesszők behozassanak. Hosszabb vita után, Bethlen miniszter kiemelve azt, hogy a főlészalók túlnyomó része a behozatal mellett van, határozatképp kimondja, hogy az országos filoxéra-bizottság az állandó bizottság javaslatát fogadja el. A miniszter eltávolozván, helyét Fejér államtitkár foglalta el. A napirend második pontja a »szőlővésző-forgalom újabb szabályozása« volt. Az állandó bizottság azt javasolja, hogy a forgalmat lehetőleg könnyíteni s az eddigi komplikált eljárás egyszerűsíteni kellene. Néhány észrevétel után a bizottság elfogadta az állandó bizottság jelentését. Következett a napirend harmadik pontja, mely így hangzik: »Tekintettel arra, hogy a szőlők fölújítása mindeddig csak egyes birtokosok által s csak lassan halad előre, a tapasztalat azt mutatja, hogy a védekezési szövetkezetek nem igen vezetnek eredményesre: az eddigi intézkedéseken kívül minő további intézkedések szükségesek.« Az állandó bizottság nézete az, hogy a védekezési szövetkezetek helyett a minisztérium inkább védekező egyesületet igyekezzék létesíteni. A napirend negyedik pontja: »Szükséges-e a peronospor elleni általános védekezés kötelezővé tétele.« Az állandó bizottság többsége törvényhozási intézkedést javasolt, de az országos filoxéra bizottság elegendőnek tartja a törvényhatósági intézkedést s elnök ez értelemben mondja ki a határozatot.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Dr. Mátéffy Ferencz**
Társ-szerkesztő: **Bánfalvi Lajos.**

TÁNCISKOLA-MEGNYITÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, miszerint **f. évi október 25-én** II. tized 1. sz. alatt, a vásárszéiben lévő **Bornstein-féle házban**

tánciskolámat

megnyitom.

A t. szülők becses pártfogását kérve, maradok

tisztelettel

2-1

Rácz János,
tánc- és illenítő.